

PREDGOVOR ODGOVORNE UREDNICE

Editorial

Alenka Kavčič-Čolić

Uvodnik

Editorial

S to, zadnjo številko letnika 56 bo minilo leto dni, odkar je sedanje uredništvo prevzelo urejanje znanstvene in strokovne revije Knjižnica. V tem letu smo poskušali uresničiti veliko načrtov, ne le glede oblikovne podobe, ampak tudi glede vsebinske in jezikovne zasnove revije ter reorganizacije uredniškega postopka. Najbolj nas je razveselilo, da je med mlajšimi slovenskimi bibliotekarji veliko navdušenja za pisanje strokovnih in znanstvenih prispevkov s področja bibliotekarstva in informacijske znanosti. Spoznali smo tudi veliko kreativnih in inovativnih bibliotekarjev, ki bi s svojo energijo lahko veliko prispevali k razvoju stroke, če bi le imeli priložnost zaposlitve v knjižnici ali informacijski službi. Želimo si, da bi ti perspektivni ljudje, ki v sebi nosijo bogat potencial, kljub kritičnim časom našli prostor pod našim soncem in dela ne bi iskali v drugih strokah ali celo v tujini.

Revija Knjižnica je trenutno edina slovenska znanstvena revija na področju bibliotekarstva in informacijske znanosti. Zavedamo se, da predstavlja pomembno odskočno desko za številne mlade bibliotekarje raziskovalce, pa tudi, da je temeljni vir za objave del naših znanstvenikov. Zato se toliko bolj trudimo, da bi prispevkom omogočili večjo odmevnost ter višje vrednotenje z vključevanjem revije v mednarodne bibliografske baze z indeksom citiranja, kot sta Web of Science (WoS) in SCOPUS. Vendar to ni preprosto, saj so pogoji vključevanja v omenjeni bazi težko dosegljivi oziroma sprejemljivi. Vzdrževalci bibliografskih baz WoS in SCOPUS namreč spodbujajo večjo citiranost člankov tistih revij, ki jih pokrivajo njihove bibliografske baze. Na to nikakor ne moremo in ne želimo vplivati, saj je citiranje osebna stvar avtorjev. Dalje, sistem vrednotenja znanosti v omenjenih bazah daje večjo težo revijam v angleščini oziroma v drugih večjih jezikih. V reviji Knjižnica smo zato začeli objavljati razširjene izvlečke v angleščini, ki slovenske prispevke približajo tuji publikli, interes za revijo pa poskušamo povečati tudi z objavami prispevkov tujih avtorjev. Če bi želeli vse prispevke vzporedno in v celoti objavljati v prevodih, bi potrebovali dodatna sredstva, ki so trenutno pod vprašajem celo za tisk revije v slovenščini. V prihodnjem letu bo sofinanciranje znanstvenega tiska namreč prešlo z Javne agencije za knjigo (JAK) na Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport (MIZKŠ) oz. Javno agencijo za raziskovalno dejavnost RS (ARRS), in samo

upamo lahko, da nam bodo z razpisi omogočili pridobivanje sredstev za kritje tiska celotnih letnikov. V nasprotnem primeru bomo lahko revijo ohranili le v elektronski obliki, čeprav ima večina naših bralcev raje tiskano različico.

Obenem bi si želeli, da bi bil sistem vrednotenja znanstvenega dela pri ARRS za nas pravičnejši. Bibliografska merila znanstvene uspešnosti¹ znanstvenih člankov, ki niso vključena v določene mednarodne baze podatkov z indeksi citiranja, so veliko nižja, čeprav jih je OSIC verificiral kot znanstvena.²

Kljub omenjenemu zahtevnemu položaju, v katerem smo se znašli, si bomo tudi v prihodnje prizadevali dvigniti kvaliteto naše revije. Pri naših ciljih nam pomaga skupina recenzentov, ki smo jim zelo hvaležni, saj temeljito pregledajo vsak članek.

V tej številki smo zbrali devet člankov z zelo različnih področij bibliotekarstva in informacijske znanosti.

Prvi prispevek **dr. Eve Kodrič-Dačić** predstavlja rezultate raziskave s področja pisne kulturne dediščine. V njem je avtorica zelo jasno opredelila pojem knjižnične kulturne dediščine in knjižnično gradivo kot kulturni spomenik. Na podlagi avtoričine raziskave so bila pozneje pripravljena Navodila za ugotavljanje lastnosti kulturnega spomenika v Narodni in univerzitetni knjižnici.

Zaradi vse manjših sredstev za univerze naše visokošolske knjižnice trenutno preživljajo zelo hude čase. Vodstva nekaterih njihovih matičnih ustanov ne morejo razumeti, da je kakovost učnega procesa, ki ga ponujajo, odvisna od sredstev, ki jih vlagajo v lastno knjižnico. To je jasno razvidno v različnih tujih sistemih akreditiranja visokošolskih ustanov, ki namenjajo veliko pozornost opremljenosti in kakovosti delovanja svojih knjižnic.³ Pri številnih slovenskih fakultetah pa se varčevanje začne prav pri visokošolski knjižnici. Zato morajo njeni knjižničarji nenehno iskati nove rešitve in pristope, ki bi jim pomagali preživeti in ohraniti kakovost knjižničnih storitev. Pri tem bi se bilo treba vprašati, ali je delovanje knjižnice res usklajeno s potrebami njenih sodobnih

¹ Priloga 2: Bibliografska merila znanstvene in strokovne uspešnosti (URL: <http://www.arrs.gov.si/sl/akti/inc/prav-raz-dej-jan11-priloga2.pdf>) najnižje uvršča revije, ki niso indeksirane v SCI, SSCI, ERIH ali A&HCI. Razlika je od 40 do 60 točk.

² Na problematiko ocenjevanja v družbenih in humanističnih znanostih sta opozorila Franc Mali in Janez Jug v prispevku »Odprta vprašanja in dileme kvantitativnega in kvalitativnega ocenjevanja v znanosti«, Organizacija znanja, 11(4), 2006. Pridobljeno 22. novembra 2012 s spletne strani: http://home.izum.si/COBISS/OZ/2006_4/html/clanek_06.html

³ Primer akreditacije za področje poslovnih ved in ekonomije je EQUIS, ki jo je leta 2006 pridobila Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani.

uporabnikov oziroma ali so dosedanji tradicionalni postopki in modeli delovanja teh knjižnic še vedno sprejemljivi in jih lahko pripeljejo do želenih uspehov. Mogoče bo treba ponovno temeljito premisliti o vlogi in položaju vsake knjižnice in njeni interakciji z okoljem, v katerem deluje. Današnji težki časi zahtevajo več inovativnosti in kreativnosti ter veliko bolj aktivno vlogo knjižnic pri prilagajanju, posredovanju in trženju storitev. Te morajo postati vidne in potrebne njenim uporabnikom, vodstva njihovih matičnih ustanov pa se morajo prepričati, da so njihove knjižnice pomemben člen v izobraževalnem procesu.

V zvezi z omenjeno problematiko objavljamo dva prispevka, ki dajeta različne poglede na situacijo in delovanje visokošolskih knjižnic: **Wanda V. Dole in J. B. Hill** prikazujeta, kako se ameriške visokošolske knjižnice borijo za dodatna sredstva. Že od leta 2008, ko se je v ZDA začela gospodarska kriza, so te, kakor tudi druge vrste knjižnic, postale zelo aktivne v svojih okoljih. V članku je opisana izkušnja pri razširjanju storitev Univerzitetne knjižnice Ottenheimer, Univerza v Arkansasu, širši javnosti, z namenom potencialnega pridobivanja donacij. Članek **dr. Melite Ambrožič** ponuja zanimiv pregled različnih raziskav in analiz, ki kažejo, da so se v zadnjih letih potrebe, navade in informacijsko vedenje uporabnikov visokošolskih knjižnic zelo spremenili. Pri tem avtorica ugotavlja, da tradicionalni modeli delovanja teh knjižnic nikakor niso več ustrezni. V prihodnjih letih bo preživetje visokošolskih knjižnic odvisno od tega, ali bodo pravilno dojele te spremembe in se uspele ustrezno prilagoditi pričakovanjem svojih uporabnikov. Oba članka lahko služita za vzor oziroma za premislek tudi knjižničarjem iz drugih vrst slovenskih knjižnic.

Naslednji trije prispevki se na splošne knjižnice nanašajo z različnih vidikov:

Članek **dr. Ane Vogrinčič** obravnava delovanje splošnih knjižnic skozi njihov celovit družbeni kontekst. Avtorica iz svoje sociološke perspektive analizira sodobni pomen splošne knjižnice in ugotavlja, da knjižnica za svoje uporabnike med drugim predstavlja koncept »tretjega prostora«. Po mnenju avtorice bi splošne knjižnice morale bolj opozarjati na svoje družbene dejavnosti, kar bi pripomoglo k večanju pozitivne percepcije javnosti.

Drugi prispevek **Luane Malec** je analiza dostopnosti knjižničnih storitev na obalno-kraškem območju. Rezultati raziskave so koristni za ustrežnejše oblikovanje mreže splošnih knjižnic na tem območju.

Marjan Gujtman pa poroča o nakupu knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah v letu 2011. Avtor pri tem izhaja iz pridobljenih poročil 58 območnih splošnih knjižnic,

katerim je Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport sofinanciralo nakup gradiva.

Zaporedna prispevka **Mance Noč** in **dr. Maje Žumer** obravnavata citiranost člankov v Wikipediji. Prvi prispevek je pregled relevantnih tujih raziskav, ki so bile izvedene o Wikipediji, drugi prispevek pa je prva tovrstna raziskava, ki sta jo opravili avtorici o slovenski Wikipediji.

Bibliografijo slovenskega pisatelja Lojzeta Novaka je na podlagi izčrpne raziskave pripravila avtorica **Sara Horvat**. Naloga je bila zahtevna, saj je pisatelj kot izseljenec v Argentini deloval na več področjih, številna dela pa sploh niso bila objavljena.

Zadnji sklop je posvečen Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije (ZBDS). V njem je prispevek predsednice in podpredsednic ZBDS, ki obravnava dosedanje delovanje strokovnega stanovskega združenja in podaja programske usmeritve za obdobje 2013–2015.

Na koncu je še predstavitev lanskih dobitnikov Čopove diplome in Čopovih priznanj za izjemne dosežke v knjižničarstvu. Vsem iskreno čestitamo!

Želimo vam prijetno branje!

---

dr. Alenka Kavčič-Čolić

Narodna in univerzitetna knjižnica, Turjaška 1, 1000 Ljubljana
e-pošta: alenka.kavcic@nuk.uni-lj.si